

GAZETA

ANTIREVIZIONISTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

10, Str. Nicu Filipescu 30. - Telefon 699

Organ săptămânal de documentare

Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei

Autorități, instituțiuni, întreprinderi 500 lei.

Autorități și instituțiuni sătești 200 lei.

CONCORDATUL CEHOSLOVAC

ntâmplat, în sfârșit, o împăcare a Cehoslovaciei cu Sfântul Scaun, la ruptura la care s'ajunse în deceniul trecut, atenția abia puțințel prin așa-modus-vivendi dela

anăzi guvernul cehoslovac a dat o hotărâre prin care restituie bisericii catolice din Slovacia 700 de milioane de coroane cadastrale bisericești care fuseseră sechestrate și expropriate pentru utilitate publică, iar peste câteva săptămâni a venit veste că-i încheiat concordatul cu Vaticanul. Ca semn al înțelegerii ce s'a făcut, a avut loc la Praga acum o săptămână un mare congres al episcopilor din toată țara; la care a luat cuvântul husitul ministrului de externe, care a participat între alții cardinalul Vendrier al Franței. Așteaptă acum bula papală prin care se va vesti încheierea orbii concordatului.

stabilirea aceasta a legăturilor dintre Cehoslovacia și Vatican (cărora-i urmează în luna aceasta încheierea concordatului iugoslav) este comentată și criticată cu mare furie de toată presa maghiară, și de toată la care se vorbește cu mirare că Vaticanul, care n'a recunoscut 15 ani în urmă granițele trianonice ale Cehoslovaciei (???), acum să se sfârșească legăturile eparhiilor la granițele politice (adeacă să nu se revină la catolicii din Slovacia de vâlciiile din Ungaria), și cu întrebări despre hotărârile guvernului unguresc, care ce nu s'a făcut lăntre timp să obțină prin concordatul cehoslovac măcar restituirea unei episcopii ungherești în Slovacia. (De noimă că una dintre gazetele „Magyarság”, după ce a avut această episcopie, cu toate rânduiri mai jos spune că singură că episcopia ungherească nu va lua ființă, deoarece „după punctul de vedere al Vaticanului înființarea eparhiei ungherești ar însemna un privilegiu neobișnuit, care n'a existat până în precedent în politica cehoslovacă.”)

am arătat acestea nu

In chestia așa-zisului club gazetăresc dela Arad

— Apel către autoritățile și către toți românii din Arad —

— Și un avertisment gazetarilor sau așa-zisilor gazetari români cari vor primi să se facă șabăs goimi ai clubului iredentist —

Am reprodus în mai multe numere din urmă ale „Gazetei Antirevizioniste” hotărârea din Mai crt. a Sindicatului Presei Române din Ardeal și Bănat, prin care se interzice membrilor acestui Sindicat să facă parte din așa-zisele cluburi gazetărești ce le înființează prin orașele ardelenne unele unelte din presa ungurească de aici ale iredentei hortiste.

Și l-am reprodus — deoarece e vorba să se facă și la Arad un astfel de club de jăcmăneală iredentistă — pentruca autoritățile și publicul românesc să știe din vreme că ziaristii recunoscuți de Sindicatul Presei Române din Ardeal și Bănat nu fac parte din banda cu pricina, și pentruca gazetarii ardăneni nerecunoscuți încă de Sindicat, sau ceilalți cari se dau drept gazetari, să-și dea din vreme seama că o întăvârșire cu șleanta minoritară care pune la cale înființarea așa-zisului club gazetăresc va avea pentru dânșii consecințe urite.

Aflăm că cu tot avertismentul ce l-a constituit publicarea și în coloanele noastre și în coloanele altor ziare a comunicatului Sindicatului Presei Române din Ardeal și Bănat, banda care pune la cale înființarea așa-zisului club gazetăresc își continuă — și anume cu succes — pescuirile printre gazetarii români din Arad nerecunoscuți încă de Sindicatul

numai cu titlu de informație, ci și fiindcă presa budapestană tipă desperată că Vaticanul jertfește catolicismul unguresc, care-i „fără îndoială cea mai de cătră răsărit fortăreață finală a catolicismului” („Budapesti Hir-lap” din 10 crt.), de dragul d-lui Beneș, care tocmai denunță a pactizat cu sovietele anticreștine.

E nostimă critica și megalomania aceasta. Iată-i deci mai catolici decât papa (de astă dată la propriu) tocmai pe reînviitorii păgânismului turanic!

Presei Române din Ardeal, și printre pseudo-gazetari, cari — firește — se sporesc în asemenea împrejurări ca ciupercile după ploaie.

Și mai aflăm că deschiderea așa-zisului club gazetăresc e numai chestie de zile. Finanțatorii există: banda faimoasă a tripotarilor Trichter—Leff—Jordán. Există și localul: Palatul sucursalei din Arad a băncii budapestane „Ardeleana” (Erdélyi Hitelbank). Există — ni se spune — și autorizația de funcționare, obținută în schimbul taxei de un sfert de milion vărsată la ministerul sănătății, și în schimbul șperțurilor ce se vor fi dat ici și colo.

Deci ar fi numai chestie de zile să ne trezim fericiți cu o speluncă zisă gazetărescă, unde să se jăcmănească publicul naiv în numele presei românești și ungherești, unde să se poată aduna spionii Seghedinului, acoperiți de prezența grangurilor români ce ar avea nesocotința să-și pună piciorul în oficina aceasta a iredentei ungherești, și unde Zima, Tibor, Maior Bela și ceilalți uneltitori din presa maghiară ardănenă să-și facă bani albi pentru negre uneltiri în contra țării ce-i rabdă.

Așa e socoteala. Ar mai fi câteva zile până când s'ar deschide și la Arad — ca la Cluj, la Orade, la Timișoara, la Sătmăre — clubul iredentist botezat gazetăresc.

Nădăjduim însă că dacă Oradea, Clujul, Timișoara, Sătmăreul au fost sate fără câini, Aradul nu este. Nădăjduim că aici blestemăția nu se va consuma. Că aici nu se vor găsi până în cele din urmă nici măcar printre pseudo-gazetari cozi de topor românești, fără a căror complicitate d-nii Zima, Major et comp. nu vor cuteza să-și deschidă „gazelăresca” speluncă. Nădăjduim că aici autoritățile vor ști să pretindă bandei să arate ce gazetari are printre membri, și să pretindă

„gazetarilor” români cari își vor da complicitatea la blestemăția ce se pune la cale, recunoașterea unui Sindicat de presă recunoscut. Și nădăjduim că dacă totuși blestemăția se va consuma, un singur român care se respectă nu se va înscrie printre membrii speluncii și nu-și va pune piciorul în ea.

Pentruca românii Aradului să fie din vreme puși în gardă, vom reaminti ceea ce am mai spus odată, cu prilejul spionajului locotenentului Antonescu care se judecă acum la București, despre casa în care se va deschide clubul aceasta așa-zis gazetăresc: despre banca budapestană zisă „Ardeleana” a numitului Iosif Moszkovics.

Clubul așa-zis gazetăresc nu va fi un simplu chiriaș al domnului director Moszkovics și-al băncii zise „Ardeleana”. Dupăcât am fost informați, banca zisă „Ardeleana” dă afară chiriași vechi și face investiții și amenajări, pentruca banda jăcmăniturilor să se simtă foarte confortabil.

E deci direct complice la ceea ce se pune la cale.

Și, prin urmare, românii cari vor primi să fie membri în clubul așa-zis gazetăresc sau cari își vor pune piciorul acolo, se fac complici nu numai cu jăcmăniturii Leff, Jordán și Trichter, nu numai cu uneltitorii revizionisti din presa maghiară, ci și cu sprijinitorii spionilor ungherești dela Giurgiu și București ce se judecă acum în capitală: ce banca zisă „Ardeleana” și cu directorul ei dela Arad Iosif Moszkovics.

Se știe că spionii dela București și dela Giurgiu au fost finanțați prin banca aceasta. Și mai trebuie să se știe că d. Moszkovics, care nu ține pui de român la banca sa, are în personalul băncii oameni cu frați în armata hortistă și cu legături cu spionii judecați acum la București. Dacă n'a fost dată chestia în vileag până acuma, să se știe astăzi:

(Continuare în pagina IV-a)

Răvașe

Guvernul turcesc d'cerut preum se știe guvernului nostru pe turcii din Dobrogea ca să-i colonizeze în părțile Adrianopolului și pe malurile Dardanelor, și s'a ncheiat în privința aceasta între Turcia și România o noială. Intâiul transport mai mare de turci — 1600 de inși — ne-au părăsit Luni. Alți 6000 pleacă ndată după străngerea recoltei. Vor mai pleca apoi în curând alți 50—60 de mii.

Ar fi deci să rămână disponibile gospodării și pământuri cari ni-ar prinde tocmai bine ca să ne ntărim etnicește granița dinspre Bulgaria. Din păcate însă statul român s'a grăbit să-și dea consimțirea ca să-l părăsească o populație minoritară cu care ne împăcam în toate privințele, și n'a avut grijă să împiedece ajungerea acestor moșii în mâni vrășmase, în speță tocmai întrale bulgarilor finanțați de organizațiile iredentiste.

Curată bătaie de joc!

La Arad — se tângue într-o corespondență ardănenă din numărul său dela 10 Iulie gazeta budapestană „Uj Magyar-ság” — se pretinde examen de limba română până și coșarilor, hornarilor. Treizeci și șase de hornari au fost chemați pe ziua de 10 Iulie la examen la primărie.

Foarte bine! Am urea însă să știm, dacă-i vorba numai de slugile domnilor coșari sau au fost pofțiți la examen și cei ce trebuia în rândul dintâi: domnii cu monopolul hornăritului, titularii și profitorii din tată în fiu, din moș în nepot sau nepoată; din soacără în ginere și așa mai departe ai circumscripțiilor hornărești rămase tabu într-o epocă în care se duc pe plută titluri și privilegiile ceva mai-mai, ale groților, ale prinșilor. Bănuim că titularii acestia cu monopol ereditar n'au ajuns pela examen. Fiindcă-i și neserios să ceri să știe românește, când ori trec, ori cad la examen ei tot cu monopolul ereditar român, chit că n'au văzut în viața lor cum e un coș pe dinlăuntru. De-aceea ne-om bucura și mai tare decât de examenul acesta, când vom auzi că s'a gâsit cineva în țara românească să desființeze acest monopol defăcut aproape exclusiv de străini, și să-l transforme într-o profesie ca toate profesiile. Să nu zică nimeni că nu se poate, dacă însăși Ungaria dela care am moștenit absurditatea aceasta înmulțește circumscripțiile hornărești în dauna privilegiaților ereditari așa cum îi place. O să mai vorbim despre asta.

Cărți • ziare • reviste

„Ipoteza H”

Sub titlul „*L'ipotesi H*” a apărut în editura Prora din Milano zilele trecute (după semnarea acordului naval dintre Germania și Anglia) o carte scrințită care trebuie însă să ne intereseze.

Li aflăm povestea și cuprinsul d'nr'o corespondență milaneză apărută în „Pesti Hirlap” dela 6 Iunie.

E semnată cartea aceasta X, și conține însemnările ce și le-a făcut un ofițer italian de stat major dela o consfătuire militară din Germania, unde era de fixat planul comun de luptă al Italiei, Ungariei, Austriei și Germaniei (**sic! după acordul naval anglo-german și după Germania și-a trimis loștii combatanți în Abisinia, în contra Italiei!**), pentru cazul că Mica Înțelegeri ar ataca Ungaria. Ofițerul italian de stat major se întorcea dela conferința aceasta cu mai multe geamantane; într'unul era planul acesta de contra-ofensivă italo-germano-austro-maghiară, și tocmai pe-acesta l-a pierdut! L-a găsit cineva, a văzut că însemnările ofițerului sunt interesante, și a dat o fugă la editura milaneză „Prora”, care repede l-a băgat în tipar (în loc să-l predeie armatei).

Așa spune corespondentul evreo-maghiar Balla Iga, secretarul din Milano al Ligii revizioniste maghiare.

Adecă așa se spune după obiceiul ultra-demodat al romanelor de fasciculă în introducerea cărții, dar domnul Balla trece sub tăcere acest amănunt, pentru că deșteptii săi cetitori din Ungaria să creadă că asta-i istoria adevărată a cărții; că-i adecă o carte de adevărate însemnări ale unui ofițer italian de stat major, dela o adevărată conferință a statelor majore italian, maghiar, austriac și german, ținută tocmai zilele trecute, după semnarea acordului naval anglo-german, pentru salvarea Ungariei de un atac al Miciei Înțelegeri și pentru refacearea Ungariei-Mari cu ajutorul armelor nemțești, italiene și austriece.

Precum ați înțeles, e vorba de-o simplă și cât se poate de stupidă plâsmuire. De-un fel de roman, care e prezintat cetitorilor maghiari drept adevăr adevărat. De-un fel de roman imaginat de capul scrințit al cuiva dela Liga revizionistă maghiară (poate tocmai al numitului Balla, ale cărui strânse legături cu editurile din Milano le urmărim cam demult). E vorba de-un fel de roman de-a cărui fabricare omul iredentei ungurești s'a apucat încă pe vremea când Italia ținea partea Germaniei, și pentru că să-l aducă cât mai în actualitate, i-a trântit ca un cal verde pe perete o mențiune despre acordul naval anglo-german, în urma căruia toată plâsmuirea autorului a devenit scrințea de om din casa de nebuni.

Așa fiind, „*L'ipotesi H*” ne interesează numai ca un docu-

ment despre închipuirile ce și le face iredenta maghiară. Și totodată ca un document despre toleranța ce se 'ngăduie încă în Italia uneltirilor celor dela Budapesta.

Cuprinsul așa-zisului roman e pe scurt acesta:

S'a hotărât la închipuita conferință militară italo-germano-austro-maghiară, ca de 'ndată ce-ar fi atacată Ungaria de Mica Înțelegeri, Italia, Germania și Austria să-i sară 'ntr'ajutor.

Premisele ipotezei sunt următoarele:

Franța, în baza tratatelor ce le are cu statele Miciei Înțelegeri, ar fi nevoită să le vină acestora în ajutor. Există însă speranța că Franța va rămânea neutră din pricina acordului anglo-german, în baza căruia dacă Franța atacă pe Germania, Anglia sare 'n ajutorul Germaniei. Italia și Germania se vor purta deci față de Franța cu toată rezerva, făcând-o răspunzătoare de urmările unei veniri a ei în ajutorul Miciei Înțelegeri. Pentru orice eventualitate Italia va masa trupe la granița franceză, iar Germania la granița depe Rin.

Polonia va trebui deasemenea să rămână neutră, din pricina Rusiei.

Tot astfel Bulgaria și Albania, din pricina pactului oriental.

Dupăce romancierul iredentei ungurești a fixat astfel premisele, le pune pe cele două taberi să se bată. La 'nceput aripa dreaptă a armatei ungurești e apăsată greu de armata română și de câteva divizii cehoslovace; tustrele armatele dușmane: românească, iugoslavă, cehoslovacă, zoresc spre Budapesta. Armata regulată ungurească, dimpreună cu voluntarii (cetește: cu armata neregulată a leventiștilor, a moșiștilor, etc.) ține defensivă, până când italienii (cu o mică parte a armatei ungurești care operează dinspre Nagykanizsa spre Zagreb), împiedecă evoluarea armatei iugoslave pe linia Fiume—Zagreb—Balaton. Cehoslovacii sar în ajutorul iugoslavilor cu un marș dela Bratislava, dar le cad imediat în spate nemții și austrieccii și-i pun în imposibilitate (ceea ce — adaugă corespondentul lui „Pesti Hirlap” — aduce imediate schimbări politice în provinciile cehoslovace; adecă — vrea să zică — separatism la slovaci, alipiri la Germania în Moravia și Boemia). Nemții și austrieccii sar apoi uniți pe iugoslavi. Ungurii în vremea asta trebuie să câștige timp, apoi tustrele armatele sar pe iugoslavi și pe români.

„Restul (spune apoi nu știm cine: corespondentul evreo-maghiar al lui „Pesti Hirlap” sau autorul romanului) e istoria viitorului și-i treaba Dumnezeului războaielor” (adecă a Dumnezeului ungurilor).

Și încheie (de astă dată co-

Bibliografie

„Uj Magyar-ság” a publicat în n-rul dela 7 crt. următoarele știri bibliografice:

— Tipografia orașului Dobrișin, veche de 364 de ani, are pân'acum două monografii cari tratează despre cărțile apărute în decursul secolelor în tipografia aceasta: una mai veche, de 500 de pagini (nu i se spune titlul) a lui Fr. Csürös, și alta apărută recent, a lui Zoltai Lajos, despre producția din sec. 18 a tipografiei.

— Zoltai acesta a scris pân'acum 37 de cărți despre trecutul regiunii Dobrișinului. Are 'n manuscris următoarele volume: Mormiștile din movilele Hărtibaciului; Marile procese de hoțărnicire din Hărtibaci; Istoria topografică a Dobrișinului; Socolilele din anii 1610 ale fibraielor din Dobrișin; Zbuciumările negustorilor greci din Dobrișin; Istoria satelor din jud. Hajdu.

Anton Meszlényi, care a petrecut mai multă vreme la Roma unde a copiat arhiva dela Vatican a nunțiilor din Viena, a publicat pe baza acestor rapoarte o carte intitulată „A jozefinizmus kora Magyarországon” (Epoca iosefinismului în Ungaria”, înțelegând prin iosefinism anticlericalismul instăpănit de Iosif al II-lea). Cartea lui Meszlényi tratează sub raportul acesta istoria Ungariei dela Iosif al II-lea până la 1846. (Cf. „Pesti Hirlap” 9 VII crt.)

A apărut la Budapesta cu facsimile, editat de Lantos Adolf, codicele de Admont, cuprinzând legile lui Ștefan I-ul al Ungariei. Prefață de Iosif Fritz, adnotări și traduceri de Ema Bartoniek. (Cf. „Pesti Hirlap” 9 VII.)

În editura „Korunk” dela Cluj a apărut o fâlmăcire ungurească a poeziilor reprezentative ale lui Cotruș, datorită poetului Alexandru Kibédi.

Tâlmăcitorul a fost aspru criticat astă iarnă în coloanele noastre pentru graba cu care și-a dat la tipar traducerile necontrolate din Eminescu. Nădăjduim că fâlmăcirile de acum sunt mai reușite. Vom reveni.

respondentul):

„*L'ipotesi H*” a dat o nouă dovadă strălucită a faptului că e de trează și de sinceră prietenia italo-maghiară”.

Pentru că — repetăm — cetitorii lui „Pesti Hirlap” trebuie să știe că toată această scrințea nu e plâsmuire de nebun din casa de nebuni a Ligii revizioniste maghiare, ci adevăr adevărat: adevărată ipoteză a celor patru state majore: italian, german, austriac, unguresc!

Și se poate înghiți așa ceva în naiva Ungarie!

O carte franțuzească maghiară

„Pesti Hirlap” din 7 crt. anunță din Paris că părintele iezuit Pierre Delattre, autorul unei prețioase cărți apărute acum cinci ani sub titlul: „Luptele actuale ale catolicismului în Europa centrală”, a scos acum de sub tiparul editurii Figuière din Paris un volum intitulat: „*Nos amis les Hongrois*”.

Întăiul capitol al cărții tratează despre orașele Szombathely, Seghedin și Eger. A ales ca început orașul Szombathely (străvechea Sabaria romană), pentru că să arate legăturile vechi dintre Panonia și Galia.

Vorbește apoi în alte capitole despre mișcările fineretului maghiar, despre leventism, „care a fost adeseori înfășișat străinătății greșit sau tendențios”, și despre „binefăcătoarea lui influență asupra educației”. Dă apoi ca exemplu de figuri catolice pe Apponyi și pe Batthyány. Se ocupă pe urmă de legăturile din evul mediu ale catolicismului francez cu catolicismul maghiar, iar într'un alt capitol de instrucția limbii franceze în Ungaria.

Incă unul mai tare ca

Horváth Mihály

Ca adaos la ceea ce am arătat în numărul nostru din urmă despre aiureliile istoriografice prin cari se caută la Budapesta să se fabrice unurilor o origine europeană, vom aminti astăzi că exact în ziua când se arătau în „Gazeta Antirevizionistă” aceste ficneli, la 7 Iulie, a apărut în ziarul budapestan „Magyarság” un articol cu titlul acesta: „**A lost oare asiatic sau europeanesc calul ungurimii cuceritoare de țară?**”

That is the question! — asta-i întrebarea, ca să exclamăm și noi ca prințul Hamlet.

Articolul cu pricina e o semnalare a studiului publicat de Hankó Bela în n-rul al 86-lea al lui „Debreczeni Szemle” despre **originea calului unguresc**.

Și începe spunându-ne că încă dela întâii cronicari, sau poate încă din epoca venirii ungurilor aici, e credință obștească la unguri că-s veniți din Asia. Aceeași credință obștească e despre ei și la toate popoarele europene, dupăcum tot asiatici îi socoate Europa pe tătarii nogai, deși aceștia locuiau și 'n trecut ca și astăzi pe versantul nordic al Caucazului, adecă în Europa.

Amintește apoi că europenii vorbesc întotdeauna desprețitor în legătură cu originea asiatică a ungurilor.

Pe urmă ne înfășișează cercetările despre calul unguresc ale numitului Hankó.

Hankó stabilește că stocul de

Pagina întâia a cărții acest motto din Mica Înțelegeri: „Când ne vom achifa față de acest binecuvântat por, apărător al Apusului”.

„Autorul — încheie Hirlap” — voiește să fie noscută și simpatică în fața catolicilor fra-

Niciodată n'a putut vorbi la timp compatrioților religioși despre și

Ungaria, despre și penlidaritatea și prietenia maghiară. Conducătorii ricii catolice franceze

cei mai mulți de șoaplete revoitoare pentru Mica Înțelegeri ale ministerului de externe, și e lucru deobște că și acuma se

zește calea unui acord concordat între Vatican și tre Cehoslovacia, care

baza tratatului de pace Trianon, să slăbească esențial unitatea culturii

influența în Slovacia a cismului unguresc. Ii deci mulțumită părintelui

laltre, pentru că și-a pus cartea tocmai acuma și

trucă se străduiește să voace în țara sa mai înțelegeri pentru Ungaria

cai din Eurasia își trage din două tipuri de cai sărbătoșii din podișurile Asiei, ai căreia mași s'au unificat în timp

vărilor tătarești cu așa-zisii mongolici, și din așa numitul **tarpan**, de origine europeană

din care se trag caii europeni rasă mai nobilă de astăzi.

„Hankó Bela — spune sentul dela „Magyarság”

examinat cu atenție, cu mente de măsurat și cu de fotografiat, și ni-i prezintă studiul său **pe toți acei despre cari se poate de mai presus de îndoielă**

cai din timpul când cucerit ungarii țara de țazi. Ca rezultat precis al

rătorilor sale, arată că ungu n'a cunoscut decât tipul de

de origine europeană așa-tarpan, care era răspândit

ținuturile europene de din de munții și de apa Uralului

de timp ce de cealaltă parte răspândit tipul de cai tătari care l-au adus numai mai

mongolii pe teritoriul țării de astăzi. Scheletele de cai trettele (sic!) de boturi de cai ni le 'nfășișează în fotografii, vorbesc, arată, dovedesc chiar și pentru diletanții oficiali, că patria străveche a țării maghiare a fost pe malul european al apei Uralului **ca de dincolo, din Asia**.

(Continuarea în pag. 11-9)

Legea maghiară a apărării antiaeriene

Proiectul de lege a apărării antiaeriene ungurești, arătat amănunțit în ultimele trei numere ale „Gazetei Antirevizioniste”, a fost adoptat la 3 Iulie și de Senat.

Dintre cei trei senatori cari au luat cuvântul la discuția legii, Elemér Ghyczy, l-a criticat foarte aspru, spunând următoarele:

Dela 1867 n'a mai venit la parlamentul ungar un proiect de lege care să calce atât de brutal condiția Ungariei ca acesta.

Atăcat într-o anumită privință în proiectul acesta dreptul parlamentului de-a fixa numărul trupurilor (întrucât legea aceasta dă la instrucție militară antiaeriană pe absolut toți cetățenii, bărbați și femei, dela 14 până la 60 de ani, — n. tr.) și de asemenea dreptul parlamentului de-a fixa bugetul (întrucât s'a dat ministerului de război dreptul să impune sub pretextul conducerii la apărarea antiaeriană orice voiește și cu cât voiește, — n. tr.). Totastfel e atăcată și independența și prestigiul administrației administrative (întrucât măsurile în contra sumelor fixate ministerului de război, îndrăgite de această justiție, se judecă numai dimpreună cu trei delegați ai celor trei ministere, între cari unul este ministerul războiului, — n. tr.).

„Uj Magyarország” din 7 Iul. anunță că regulamentul de aplicare a legii e în curs de pregătire, și se va începe aplicarea ei încă în luna

aceasta. Primul lucru ce se va face, e că se vor organiza cursuri de instrucție antiaeriană, și fiindcă într'un caz de război va trebui apărată mai cu seamă capitala, importanța cea mai mare se dă cursurilor din Budapesta, organizate pe socoteala primăriei Budapestei.

„După organizarea cursurilor de informare, spune în continuare „Uj Magyaróság”, al doilea pas va fi organizarea și îndrumarea serviciului de apărare în diferitele case. **Planul este ca în fiecare casă mai mare din capitală să facă serviciu o gardă antiaeriană pregătită.** Gărzile acestea, unite, vor implini în caz de exerciții sau de război rolul poliției. Pentru înființarea și conducerea acestui organ de mari proporții se va organiza probabil la primăria capitalei o secție specială a apărării antiaeriene.”

„In aceleași cadre se va organiza apărarea antiaeriană și în orașele de provincie. Organizația de apărare antiaeriană a provinciei va fi în toate privințele la fel cu planul de organizare din capitală.”

Camera — încheie „P. H.” — a făcut o mare greșală votând proiectul în forma în care i-a fost prezentat, și e datorică Senatului să repare greșala.

Fi reparat-o votându-l fără altă protestare decât cea mai sus arătată a lui Ghyczy.

Camera — încheie „P. H.” — a făcut o mare greșală votând proiectul în forma în care i-a fost prezentat, și e datorică Senatului să repare greșala.

Fi reparat-o votându-l fără altă protestare decât cea mai sus arătată a lui Ghyczy.

Altă trăznaie: BURICUL UNGARIEI-MARI

Cefim în „Pesti Hirlap” din 7 Iulie crt. următoarele:

„Comuna Szarvas a înaintat ministerului de interne o cerere în interesul realizării unui plan frumos, patriotic. Cere adecă permisiune, ca să poată adresa fie cărui oraș și sat unguresc o cerere de donații: voiește să ceară câte-un pengő (30 de lei, n. tr.) dela fiecare, pentru ca să ridice un monument cu care să se însemne mijlocul Ungariei-Mari. După vechile hărți militare, mijlocul Ungariei-Mari e la Szarvas, și acum 50 de ani un profesor din Szarvas cu numele Mihályi a și stabilit acest centru, pe care cei din Szarvas și l-au însemnat cu o piatră de moară.

„Acum s'a pornit la Szarvas o mișcare (s'a pornit ea încă din anii trecuți — precum am mai arătat în coloanele acestea — dar pe vremea aceea se spera să se poată face monumentul numai cu daniile stoarse dela satele din jurul, — n. tr.), ca să se ridice pe locul acesta un monument, care să fie un vestitor al trecutului glorios (foarte glorios — n. tr.), și totodată să fie o expresie a neînfrânteii, a sfintei străduințe care voiește să refacă granițele Ungariei milenare. Aceasta o urmărește mișcarea dela Szarvas, în fruntea căreia (bun înțeles! — n. tr.) se află prim-pretorul plășii, dr. Schauer Gabor.”

Urmează un interview cu numitul prim-pretor. Aflăm din spusesele lui că primăria din Szarvas ar face și singură monumentul, dar cere dania tuturor localităților din Ungaria, pentru că vrea să fie monumentul al țării întregi.

De însemnat din interviewul prim-pretorului fraza următoare:

— „Ii dă mișcării o importanță specială faptul că se înflăcărează pentru realizarea acestui frumos plan niște locuitori ai Sarvașului cari au fost odinioară în cea mai mare parte slovaci, iar astăzi au devenit buni unguri.”

Aviatori englezi și olandezi în Ungaria

Ieri, 13 Iulie, s'a început în Ungaria un picnic de aviație la care participă două duzini de avioane civile din străinătate, engleze și olandeze. Se face o tură Mezökövesd-Hortobágy-Dobrițin-Mezöhegyes-Siofok (Balaton) -Budapesta. Aviatorii străini vor sta în Ungaria până la 19 Iulie.

Tot românul de bine cetește ziarul

Incă unul mai tare ca

Horváth Mihály

(Continuare din pagina 11-a)

meritase să s'aducă nici măcar ca schimb cai mongolici de originea tahi.

„Scheletele de cai din mormințele ungurești din timpul lui Arpad dovedesc un alibi destul de reușit: caii aceștia n'au umblat niciodată prin Asia, dar n'au putut umbla nici cei ce au șezut pe ei. Una dintre explicațiile succeselor noastre din război, și anume tocmai a succeselor din timpul cuceririi patriei, este că am avut un foarte iute de picior și foarte înțelept stoc de cai de origine tarpan.”

„Ținând seamă de toate acestea, și fără să atribuim originii europene un prestigiu și un avantaj, putem să declarăm, că între popoarele ce locuiesc în Europa nu e n'radevăr decât unul singur de baștină, nu e decât unul singur de origine europeană, și anume numai poporul unguresc și câteva rude ale sale mai mici, în timp ce celelalte popoare europene, germanii, latinii și slavii, sunt toate indiene, de origine asiatică.”

„Firește, aceasta nu e singura dovadă a originii europene a națiunii noastre; în istorografie se ivesc dovezi tot mai importante ale originii europene a ungarilor și a celorlalte popoare igrice: a finlandezilor, a mordvinilor, etc. Nu e nimic de laudă în asta, dar cel puțin avem cu ce răspunde când popoarele vecine ne spun că suntem aduși de vânturi.”

Iată o scrinteală căreia i se potrivește de minune amândouă zicările românești: „Cai verzi pe pereți” și „potcoave de cai morți.”

Domnul Hanko acesta a adunat toate potcoavele de cai din mormințele ungurești „din vremea lui Arpad”, și a reușit s'ajungă la concluziile mai sus arătate. Atât numai că mai are de dovedit: că exemplarele de cai pe cari le-a măsurat, sunt din vremea lui Arpad, și anume ungurești; că oamenii lui Arpad nu le-au furat dela europeni; că oamenii lui Arpad n'au staționat prea mult prin părți europene. Și mai are apoi de răspuns la marea întrebare: de ce, dacă explicația cuceririi ținuturilor dintre Alpi și Carpați o dă tocmai faptul că ungarilor aveau cai europeni

fuși de picior, mongolii cu cai lor greoi i-au mâncat pe un guri fripiți?

Precum se vede, e o străduință sistematică în Ungaria ca să se lapede de originea asiatică. Și fiindcă străduința aceasta trebuia să poarte toate caracteristicile specificei unguresc, iată-i pe unguri singurii europeni de baștină. Toți europenii își trag originea din Asia, ceea ce nu-i decât normal dacă înfăii oamenii depe lume au fost de fapt așezați de Dumnezeu acolo, iar ungarilor, cu riscul de a nu se frage din oamenii făcuți de Dumnezeu, sunt singuri originari din Europa.

Contradicția aceasta mare de tot, a cărei concluzie finală ar fi că ungarilor n'au fost făcuți de Dumnezeu ci de altcineva, au aranjat-o la Budapesta ușor de tot, precum s'a văzut din numărul nostru trecut: au mutat paradisul pământesc din Asia în Europa, și anume în Ungaria de astăzi. Și în cazul acesta cei făcuți de Dumnezeu sunt ungarilor, iar ceilalți sunt făpturile Dumnezeu știe cui.

Adevărat că din când în când opintea aceasta se încurcă. Patria străveche a singurilor europeni, a ungarilor, se mută la Budapesta, în Urali, în Atelkuzu, și așa mai departe. Ca dovadă că totuși ungarilor erau o ceată nomadă, și nu un popor așezat, precum îi voiesc istoriografii lor vegetarieni cifați în numărul nostru de-acum săptămâna.

O provocare prea mult tolerată

Ministerul maghiar de interne a dat acum săptămâna o poruncă prin care interzice automobilistilor să sune tare din clacsoane în alte împrejurări decât când e absolut primejdie.

În Ungaria e deci posibil să se interzică sunetul strident al clacsoanelor dela automobile, care în definitiv nu irită decât urechea, iar la noi nu-i cu puțință să se oprească odată hărmălaia infernală a receptărilor de emisiuni iredentiste dela postul de radio unguresc, făcute cu ferestrele deschise de primăvara până se sfârșește toamna. Răsună străzile tuturor orașelor din Ardeal de provocările acestea iredentiste receptate cu ferestrele deschise și-adesori cu megafonul, și nu se găsește o autoritate în aceste orașe zise eliberate să pună pe provocătorii amatori de radio budapestan la punct. În Ungaria, în schimb, nici cu ferestrele închise nu-i e îngăduit românului să asculte postul românesc decât în cea mai mare tăină.

Târgul de fete dela Găina

— Se va ține la 21 Iulie — O excursie în Munții Apuseni —

Asociația de turism „La Drum” din Arad întreprinde o excursie în Țara Moșilor în zilele de 19, 20, 21, 22, 23, 24 Iulie. Vom asista la desfășurarea târgului pe muntele Găina, cât și la parastasul anual al lui Avram Iancu, oficiat de starețul mănăstirii Izbuca la troița eroului depe piscul acestui munte. Vom face un pelerinaj la Casa și Muzeul lui Avram Iancu. Vom vizita Ghețarul dela Scărișoara și vom trece culmea Bihorului,

dela Ghețar. Parcurgem 23.80 Km., sau 29.80 Km.

Marți, 23 Iulie.

Vizităm Ghețarul, apoi coborim, urcăm și iarăș coborim în Arieșeni (Lăpuș). Dormim în Arieșeni, sau la vila profesorului Naghi la Râul Alb

Parcurgem 9.30 sau 13.30 Km.

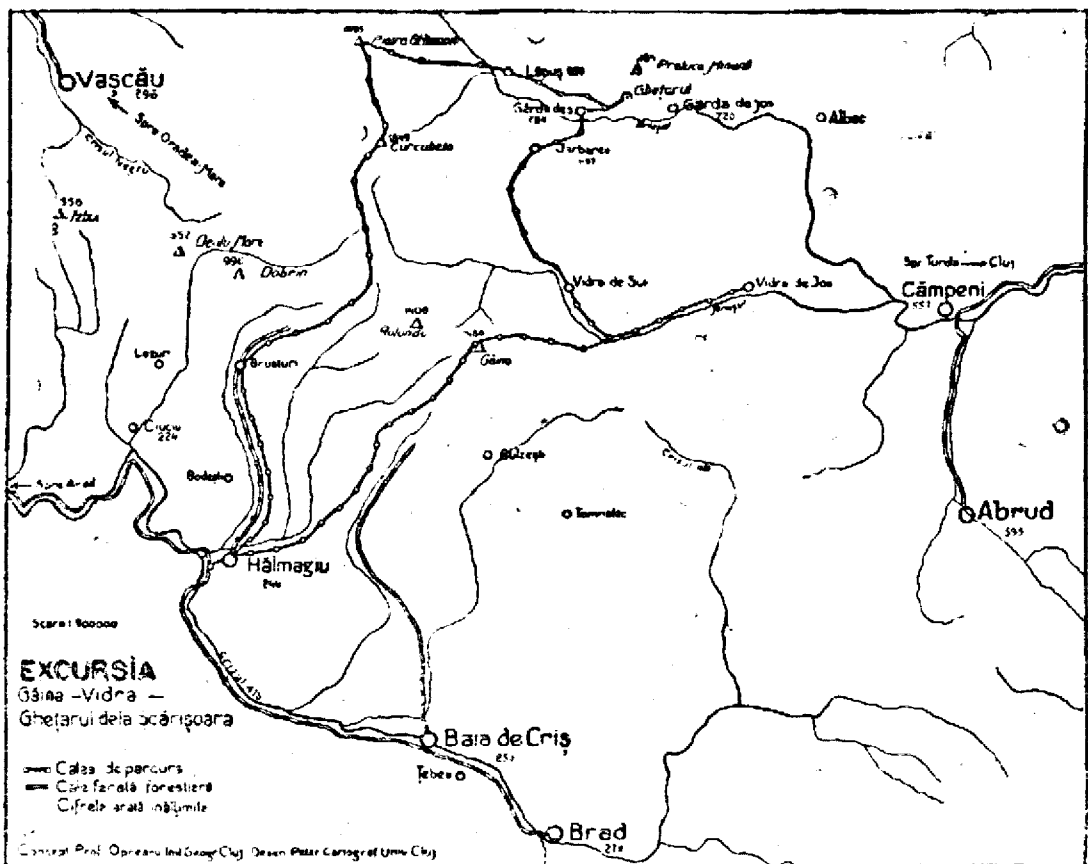
Miercuri, 24 Iulie.

Urcăm muntele spre Piatra Grăitoare, traversăm dealungul

industriale până în gara Vârfurile (Ciuci).

Parcurgem cca 45 Km., din care vreo 20 Km. cu trezinele.

La această excursie pot participa persoane onorabile din orice regiune a țării, având a se atașa grupului arădean în Hălmași, sau Duminică în târgul dela Găina. Taxe de participare nu sunt. Drumul nu se poate face decât pe jos sau călare. Un cal costă pe zi 80—100 de Lei.

Linia ferată industrială depe valea Brusturilor nu mai există. Există însă o alta pe valea Lazurilor, paralelă cu aceasta, spre Vest, pe sub cota 999 (Dobrin)

cu piscul ei cel mai înalt, Cucurbeta, de 1849 m.

Excursioniștii din Arad, acei cari nu dispun de timp mai îndelungat, pot să viziteze târgul și numai în cele două zile de sărbătoare, Sâmbătă (Sf. Ilie) 20 Iulie, și Duminică, 21 Iulie, reîntorcându-se acasă pe Luni dimineața la ora 8.

Programul complet este următorul:

Vineri, 19 Iulie

Călătoria cu trenul spre Hălmași, Baia de Criș, Vascau sau Câmpeni. Ceice pleacă din Arad spre Hălmași, vor pleca din Arad cu trenul de 17.30.

Dormim Vineri noaptea în Hălmași.

Sâmbătă, 20 Iulie

Urcăm din Hălmași muntele spre Găina, 19.75 Km. Seara convenire pe m. Găina, îngrijirea de adăposturi peste noapte.

Dormim în liber pe lângă focuri, sub corturi sau în baracă.

Duminică, 21 Iulie

Salutăm răsăritul soarelui în jurul troiței lui Avram Iancu, asistăm la parastas și la desfășurarea târgului, până la ora 14, când coborim la Vidra (Avram Iancu) și vizităm Casa și Muzeul Avram Iancu. Parcurgem 7.85 Km. Dormim în Vidra de Sus.

Luni, 22 Iulie

Plecăm spre Ghețarul dela Scărișoara și dormim sau în Gârda de Sus, sau la Casa de adăpost

culmea despărțitoare de ape a Bihorului pe o distanță de 17 Km., trecând și peste cel mai înalt pisc al ei, Cucurbeta, de 1848 m. Coborim apoi pe la stâncile dela Gruicul Dumii în valea Leuca, de unde ne continuăm drumul cu trezinele căii ferate

Domnii din Arad cari se interesează de această excursie sunt rugați să se prezinte la o constătuire ce se va ține Duminică, 14 Iulie, orele 11, la Cercul Românesc.

Tr. Mager, prof.

In chestia așa-zisului club gazetăresc din Arad

(Continuare din pagina 1-a)

la sucursala din Arad a băncii zisă „Ardeleana” unde se va deschide mâine-poimâne așa-zisul club gazetăresc, s'au iăcut perchezii în legătură cu spionajul locotenentului Antonescu. Poliți, deci, românilor cărora vă dă mâna, și întrași în spelunca „găzetărescă”!

Și ca să poștiți cu și mai slobodă inimă în spelunca aceasta, reamintiți-vă că domnul patron al clubului așa-zis gazetăresc Moszkovics Jozsef nu e cetățean român ci unguresc, că până acum anul a stat în țară fraudulos, neprezentându-se la controlul străinilor deoarece avea tărtașul o „dovadă specială” dovedită apoi falsă, și că astăzi ferește România cu prezența sa în baza unei anulări dela București — știe toată lumea cum se dau aceste anulări! — a hotărârii prin care comisia de control al străinilor l-a

declarat anul trecut indezirabil și i-a hotărât expulzarea.

Acesta-i directorul de bancă și aceasta-i banca care a primit să patroneze și să găzduiască spelunca de jaf, de spionaj și de corupție care vrea să poarte numele de „Club gazetăresc”!

Românii din Arad sunt puși după celirea celor de mai sus în gardă. Dacă totuși își vor pune piciorul în zisa speluncă, merită să fie scuipați în mijlocul străzii. Iar gazetarii sau pseudo-gazetarii români cari vor primi să facă pe șabășgoimii acestei blestemății, merită la fel să fie scuipați în lumina ochilor.

Din parte-ne ne vom face datoria până la capăt.

Avertizăm depe acum că vom publica în fiecare număr lista acelor gazetari sau pseudo-gazetari români, cari își vor da pentru banii lui Iuda complicitatea la unelțirea aceasta.

Prietenia italo-maghiară în lumina cifrelor

— Exportul unguresc de vite în Italia —

Oficiul Ligii Revizioniste, „Pesti Hirlap”, anunță în numărul din 9 Iulie cfr. că exportul de vite al Ungariei în Italia a scăzut cu aproximativ 30 la sută în comparație cu cel din anul trecut.

În anul trecut s'au exportat din Ungaria în Italia 60 de mii de vite, adică cu 10 mii multe decât e cota stabilită prin convenția ce-o are Ungaria cu Italia. Cele 10 mii de vite exportate în plus se socot avans la exportul din anul acesta, deci urma ca Ungaria să exporteze acum în Italia 40 de mii de vite. „După informațiile noastre însă — spune oficiul Ligii Revizioniste — se poate spera că se exportă în contul contingentului care expiră în August cel mult 40—45 de mii de vite, socotindu-se aci și cele 10 mii de vite avansate anul trecut; așa că în anul acesta exportăm cu vreo 30 de procente mai puține vite pe piața italiană decât în anul trecut.”

„Pesti Hirlap” caută explicații, și le-a găsit în următoarele fapte: de-o parte a scă-

zut numărul vizitatorilor lui, de-aceia și consumul de carne e mai mic, iar de parte Italia și-a prăsit în limba vreme un mai mare de vite, așa că și-a putut duce importul.

Explicațiile lui „Pesti Hirlap” sunt trase de păr. Fiindcă știe că din pricina pregătirii sale de război Italia nu numai că nu și-a redus importul de vite, ci și l-a sporit considerabil. Adevărul este că după s'a săturat de revizionism unguresc care pescuește în ape germane, Italia își dreaptă privirile și spre țări exportatoare. Dovada rirea importului de vite noi, de care pieța noastră resimte în chip înviorător aproape două luni de zile

Scade și exportul unguresc destinat Austriei

„Pesti Hirlap” încheie tând că din pricina poloneze-o face cu devizele de m. unguresc, a scăzut de menea și exportul de vite Ungariei în Austria, așa că va putea atinge cota prin convenție.

CURIERUL BĂII

Băile Bazna

— Techirghiolul ardelenesc

La 12 kilometri de Mediaș se află renumita stațiune balneo-climatică Băile Bazna, Techirghiolul ardelenesc, care este frecventată în fiecare an de mii de bolnavi și de vizitatori din tot cuprinsul țării și din statele vecine.

Drumul care duce spre Bazna e de un pitoresc rar, și-l faci dela gara Mediaș până la stațiunea balneară cu autobuse confortabile, care așteaptă la fiecare tren.

Stațiunea balneo-climatică se găsește în satul cu același nume, într-o vale frumoasă, înconjurată de dealuri cu un masiv păduros.

Băile se găsesc în mijlocul unui parc îngrijit și dispun de stabilimente moderne, pentru cari s'au cheltuit sume importante. La umbra brazilor vizitatorii se pot odihni în liniște, sau se plimbă pe aleile curate ce duc la o pădure de stejari seculari, cu un aer curat și lipsit de praf.

Isvoarele, în număr de cinci, conțin în mare cantitate iod, brom și chiar radium. În cinci bazinuri mari sunt captate apele din isvoare. Din isvoare emană gazul metan, care se găsește în cantități imense în această regiune.

Nămolul din stațiune este de culoare închisă, conține multă sare și fier, este bogat în săruri, clorură de sodă și acizi organici, are un miros bituminos și este foarte unsuros. Se recomandă pentru comprese și băi.

Băile se întrebunțază contra

reumatismului de tot felul, ischias, lumbago și afecțiuni filitice, eczeme, paralizii, lupus, urticarie, pentru femei, boli uterine, sterilitate, burări menstruale, etc. La băile se recomandă în caz de eczeme cronice, reumatism filis ereditar, anemie și paralizii infantile. Bolile sistemului de tot felul pot găsi deasemenea vindecare.

Pe lângă băi calde sau face și o cură cu apă de dela cei mai bun izvor, de „Merkei”, care conține în cantitate clorură de sodiu, de iod și brom, având foarte bune contra bolilor cronice ale organelor respiratorii și a hemoroizilor.

Clădirile băilor sunt foarte grijite. La dispoziția și adăpostirea vizitatorilor se găsește mai multe vile și un sanatoriu serviciu medical de specialitate. Viața nu este scumpă și mentația se poate face fie în particular, fie în restaurante.

Locuri de excursie sunt în diată apropiere: Cetatea de pe unde a trecut Mihai Viteazul, Diciosânmartin, fosta capitală a județului T.-Mică, și Mediaș, frumoasele sale împrejurimi. Stațiunea aceasta se bucură ultimii ani de un mare număr de vizitatori, cari găsesc aci și mai ales vindecare.

Conflictul italo-anglo-abisinian

— Zvonuri că Italia va începe războiul iară să mai aștepte sesiunea extraordinară din August a Ligii Națiunilor —

Pe măsură ce s'apropie luna August, care se pare va fi hotărâtoare în privința conflictului iscat între Italia și Abisinia, sau mai bine zis între Italia de-o parte și Anglia și Franța de altă parte, încordarea pricinuită de lumea întreagă de conflictul acesta devine tot mai mare, mai alarmantă.

Săptămâna ce-a trecut s'a părut c'aduce o oarecare încordare, dar au venit repede evenimente nouă și au aprins nou olei pe foc.

Conflictul italo-abisinian începuse să devină italo-anglo-anglia, precum se știe, a făcut acum două săptămâni propuneri Italiei, ca să primească Italia dela Abisinia provincia Ogaden, și în schimb Anglia să dea Abisinia zona Zeila, cu drum la mare în Somalia engleză, și Abisiniei. Propunerea n'a fost primită, pentru că ținta era poziția Franței în Africa răsăriteană și putea să dea la o nestrăinare a Franței de Italia. Acuma ziarele engleze mai arată un motiv pentru care "mărinimoasa" Anglia engleză n'a fost primită: Ogadenul, care ar fi urmat să fie dat de Abisinia Italiei, e provincie stearpă, **desert**; și schimb i se da Abisiniei drum la mare prin Somalia engleză, ca să se poată înarma și să nu mai aibă nevoie comercială de porturile italiene din Eritreea și din Somalia italiană. Fiindcă propunerea n'a fost deci primită, Anglia a amenințat: că va duce pe italieni la judecată la Liga Națiunilor și va obține în contra lor blocada (incercare) economică. Dela amenințare s'a trecut la continuarea mobilizării de trupe britanice pe malurile Mării Roșii, în Egipt, în Sudan și în Somalia engleză. Ziarele italiene publicat știri alarmante în privința aceasta, pornind o campanie în contra Angliei, secondate în bună măsură de presa franceză. În toată campania aceasta a fost în vorba că Anglia închide în calea trupelor italiene Europa drumurile ce duc la granițele Abisiniei: canalul Suez și Nilul.

Între timp s'au întâmplat două lucruri: În Anglia s'a început mare campanie în contra guvernului pentru că a refuzat Abisiniei provincia Zeila fără consimțământul regelui și al parlamentului (la ceea ce guvernul a răspuns în parlament că nu era nevoie de acest consimțământ, de aceea Somalia nu-i pământ britanic, nu e colonie britanică, ci numai protectorat). Campania s'a continuat două săptămâni întregi, în presă și în parlament, cu apeluri de bunăvoință prin ziare ca să nu se strice raporturile de prietenie cu Franța. A venit apoi, ca adaos la campania aceasta, hotărârea Statelor-Unite ale Americii. Rușinea personal de împăratul Abisiniei să intervină ca să se descurce pe italieni. Statele-Unite au răspuns că nu se amestecă, fie că va fi război, fie că Liga Națiunilor ar putea pune blocada în contra Italiei, și în plus a dat imediat un apel cetățenilor americani să părăsească Abisinia.

În urma acestor lucruri Anglia a început să dea în urmă. Mai cu seamă că s'a întâmplat în cursul săptămânii lucruri grave: întreruperea, după cât se pare definitivă, a tratativelor de arbitraj italo-abisinien, și faptul că au început să vină tot mai stăruitoare zvonuri că Italia nu va aștepta războiul dela 26 August ale Ligii Națiunilor (pe cari le va începe mai cu seamă Anglia) ci va porni războiul încă înainte de ntrunirea Ligii. După ultimele știri, deci, Anglia și-a renunțat la gândul de-a mai propune la Geneva rezoluții în contra Italiei, și vrea acum un fel de conferință de pace italo-anglo-francezo-abisiniană, adică a Abisiniei și-a celor trei puteri europene cari îi stăpânesc vecinătățile.

Poate că se va ajunge la ceva în direcția aceasta. Pentru că s'a ivit de-o săptămână și jumătate o nouă pricină de mare în Europa, în strânsă legătură cu conflictul italo-abisinian: primejdia habsburgică, impletită cu-o primejdie germană. S'a spus din primul moment că angajarea Italiei în Africa va da imediat nas habsburgismului și pangermanismului. Semnele se și văd. Guvernul austriac a hotărât să analizeze legea dela 1919, care confiscase averile habsburgice și interzisese revenirea Habsburgilor în țară. Germania, deși chestia habsburgică nu-i poate conveni, o exasperează și o sprijinește de dragul complicațiilor ce le pot veni. Săptămâna aceasta guvernul nemțesc a comunicat oficial că va lansa încă în anul acesta 50 de vase noi de război, și totodată și-a pus presa să îndemne Anglia ca să nu dea îndărăt față de Italia și de Franța pe chestia abisiniană.

Complicațiile vin deci din plin. Viitorul se anunță de-a dreptul de turbure.

Ce trebuie știut despre Abisinia

Abisinia e o țară de patru ori cât a noastră (1.240.400 km. pătrați), situată aproape peste drum de Arabia, în colțul răsăritean al Africii unde se îmbină Marea Roșie cu Oceanul Indian.

E adevărat că în calea drumului dela Europa la Indii, care în colțul acesta al Africii e o trecătoare cât se poate de strâmtă.

Importanța ei pentru Anglia, pentru Franța, pentru Italia, dar mai cu seamă pentru Anglia, este deci din cale afară de mare. O schimbare politică în Abisinia aduce numai decât

o schimbare a situației politice a trecătorii, a drumului dela Europa la Indii.

În afară de aceasta Abisinia are un lac, **lacul Tana**, de-o covârșitoare însemnătate pentru cele două țări englezești: pentru Egipt și pentru Sudan, pentru că din lacul acesta izvoresc Nilul-Albastru, cu a cărui apă se face rodnic prin irigații pământul Egiptului și al Sudanului.

Importanța aceasta de două ori precumpănitoare a Abisiniei se va vedea și mai bine dintr'o descriere mai amănunțită a situației acestei țări cu bucluc.

pe mare, fie pe uscat prin Egipt și Sudan. Italienii au cerut prin urmare la începutul actualului lor conflict să li se dea o fâșie de pământ peste Abisinia, ca să-și facă drum de fier, administrat și păzit de italieni, dela portul Masaua din Eritreea (Marea Roșie) la portul Mogadisu din Somalia italiană (Oceanul Indian). Drumul acesta ar însemna în afară de multe altele o scăpare de sub controlul de mare al englezilor. Mai în seamă totodată o primejdie a intereselor ce-i leagă pe englezi de lacul Tana, pentru că fâșia de pământ cerută Abisiniei urma să treacă pe lângă lacul acesta și să domine în mare măsură isoarele Nilului Albastru. Vom reveni la aceasta mai încolo.

Drumul dela Europa la Indii

La răsărit, deci, Abisinia e în calea drumului dela Europa la Indii. Cu marea, i-adevărat, nu se învecinează, pentru că între ea și între mare e o fâșie de pământ în mâini europene: Eritreea italiană, Somalia franceză, Somalia engleză, continuată mai jos cu Somalia italiană. Fâșia e însă prea mică, pentru că să nu poată fi dominată din spate în cazul că s'ar schimba situația din Abisinia.

Marea Roșie e legată astăzi cu Marea Mediterană (adecă cu Europa) prin canalul Suez, stăpânit de englezi și internaționalizat în măsura în care o îngăduesc interesele Angliei. De-alungul țărmului asiatic al Mării Roșii se întinde provincia arabă Hedjaz, influențată în foarte mare măsură de englezi; englezii au aici un port cu chirie, Kuveif. Peste drum, în Africa, se întinde de-alungul Mării Roșii Egiptul englezesc. Mai în jos se începe pământul sud-vestic al Arabiei, unde se îmbină Marea Roșie cu Oceanul Indian. Pe partea aceasta, care înseamnă cam un sfert din Marea Roșie, englezii nu au control. La sfârșitul Eritreei, adică la îmbinarea Mării Roșii cu Oceanul Indian, e capătul Somaliei, stăpânit de francezi. Colonia franceză (de altfel mică) și colonia italiană (Eritreea) nu pot însă domina strâmtoarea, pentru că Somalia franceză se continuă cu Somalia engleză, iar peste drum, la Arabi, e portul englezesc Aden, și la îmbinarea Mării Roșii cu Oceanul Indian e o insulă englezească Perim. **Englezii stăpânesc deci amândouă capetele Mării Roșii: și cel dinspre Europa (canalul Suez) și cel sudic din locul unde Arabia aproape se împreună cu Africa.**

Coloniile italiene

Eritreea și Somalia italiană, una la granița de miază-noapte

răsărit, cealaltă la granița de miazăzi-răsărit a Abisiniei, n'au deci legătură între ele decât sub control englez: fie

Politica Abisiniei față de Franța, Italia și Anglia

Abisinia, fără mândră pe independența sa pe care și-a știut-o păstra de patru mii de ani, face politica ce i-o dictează rivalitatea dintre vecinii săi europeni cari o împrejmuesc pe de toate părțile: la miază-noapte și miazănoapte-apus Egiptul englezesc, la miază-noapte-răsărit Eritreea italiană, la răsărit Somalia franceză și engleză, la miazăzi-răsărit Somalia italiană, la miazăzi colonii engleze, la apus Sudanul englezesc.

Trebuie să se recunoască că strânsă în asemenea clește, își știe face politica cu o dibăcie uimitoare. Dealtfel, deși o țară de robi, slăbită uneori de certurile dintre principii diferitelor provincii, e o țară cu cultură străveche și e creștină din primele timpuri ale creștinismului.

Față de Franța

La început când englezii erau și mai stăpâni decât astăzi în golful Aden (în strâmtoarea dintre Africa etiopiană și Arabia), Abisinia s'a dat cu francezii. Din pricina aceasta mica colonie franceză din capătul nordic al Somaliei a ajuns la o importanță foarte mare. Portul ei principal, Gibuti, e totodată capătul singurei linii ferate care leagă Abisinia și capitala sa cu marea (linia aceasta se menține până astăzi franceză).

Pe vremea aceea, a influenței franceze în Abisinia, Franța a mai obținut dela abisinieni concesiile minelor de platină și aur din regiunile apelor Birbir și Baro; acestea sunt însă astăzi în cea mai mare parte englezești. A mai obți-

nut (compania Loucheur Thalmann) monopolul tutunului, despre a cărui situație actuală n'avem cunoștință.

Față de Italia

Cu Italia s'a dat Abisinia într'o singură împrejurare, când împăratul ei Menelik al II-lea a ajuns pe tron (la 1889) cu ajutorul Italiei. Menelik al II-lea i-a trădat însă pe italieni cam repede; peste șapte ani după înscăunare a ajuns la bătaie cu ei, și războiul s'a sfârșit cu înfrângerea dela Adua a italienilor. De-afunci și până astăzi raporturile Italiei cu Abisinia au fost mereu încordate. A le expune ar fi poveste din cale afară de lungă, deci ne vom mărgini la arătarea principalelor litigii italo-abisiniene.

La 1906 Italia a reușit să încheie cu Abisinia o convenție vamală preferențială, dar în aplicare n'a fost pusă decât la 1919, când în ciuda împotrivirii Angliei Abisinia a izbutit să intre în Liga Națiunilor cu ajutorul Franței și Italiei.

La 1906, 1913, 1915, 1917 a cerut Abisiniei dreptul ca să facă o linie ferată între Gondar și Șeitit, dar fără rezultat.

Între 1910 și 1919 a cerut de 24 de ori convenții economice și politice pe bază de reciprocitate, dar fără rezultat.

La 1911 Italia a reușit s'o facă pe Abisinia să încheie o convenție pentru înființarea unor colonii industriale și comerciale în Abisinia, dar abisiniienii n'au mai ratificat-o.

La 1913 Italia a oferit Abisiniei un împrumut adminis-

trativ; fratativele s'au întins până la 1917, când în loc să-l ia dela Italia, Abisinia l-a luat fără vorbă multă dela englezi.

La 1915 Italia a cerut Abisiniei să-i îngăduie să înfiinzeze depozite libere (zone libere), dar nu i s'a încuviințat. În același an abisiniienii au dat foc consulatului italian din Addis-Abeba și depozitului de lângă el, și au refuzat să încuviinzeze refacerea depozitului.

La 1928 s'a semnat între Italia și Abisinia o convenție de prietenie și arbitraj, prin care se asigurau Italiei concesii de drumuri; concesii de drumuri nu s'au mai dat, și a rămas în vigoare numai arbitrajul, de care Abisinia se folosește acum la Liga Națiunilor în contra Italiei. Era prevăzută în această convenție că se dă Italiei concesia construirii unei șosele de automobile dela Asab la Desie, de 510 km. Italia s'a și apucat să facă șoseaua, dar după ce a dat gata 54 de km. pe teritoriul italian, s'a interzis continuarea lucrărilor pe teritoriul Abisiniei.

Mai apoi raporturile italo-abisiniene s'au înrăutățit de tot, încât s'a ajuns la sfârșitul anului trecut și în Februarie crt. la incidentele de frontieră cari au pricinuit pregătirile de război ce sunt acum în curs.

Față de Anglia

Cu Anglia, precum s'a văzut, raporturile Abisiniei n'au fost mai înainte așa de bune cum sunt astăzi (vom vedea mai la vale, la capitolul legăturilor cu Japonia, că nici astăzi nu-s prea de tot hotărâte).

În timpul războiului mondial, până pe la 1916, Abisinia a făcut jocul puterilor centrale, în contra și-a englezilor, și-a italienilor, și-a francezilor. Mai apoi, la 1919, Abisinia a intrat în Liga Națiunilor cu ajutorul Franței și Italiei, în ciuda împotrivirii Angliei. La 1925 — se face amintire despre această

abia acum, de câteva săptămâni — Anglia și Italia au încheiat o înțelegere secretă pentru împărțirea Abisiniei între ele.

Totuși Anglia a izbulit să obțină în anii din urmă dela Abisinia multe avantajii; vom aminti aci pe cele mai de seamă:

Anglia are cea mai mare parte de cointeresare la exploatarea apelor lacului Tana; are linia ferată Sudan—Gambela, zisă Ethiopian Motor Transport Comp., care traversează 60 de mile din cel mai rodnic teritoriu al Abisiniei; are (prin aceeași societate amintită adineauri) monopolul transporturilor de șoseaua Gambela—Gore; are astăzi cea mai mare parte a concesiei de exploatare a minelor de platină și aur, fostă în trecut franțuzească; și e vorba să i se deie monopolul radiotelegrafiei (Kairo-Addis-Abeba) și al posturilor de radio; sunt tratative în acest scop, iar după unele știri se și construiește în taină o stație englezească de radiofonie la Adua.

Lacul Tana

Cea mai de frunte dintre concesii obținute de englezi e însă aceea a exploatarea apelor lacului Tana, câștigată în săptămânile din urmă, decând cu conflictul cu Italia. În baza acestei înțelegeri, Anglia a și băgat în bugetul Egiptului cheltuielile ce le necesită stăvilarele cu cari va spori cantitatea de apă necesară irigațiilor din Egipt și Sudan — și, ca ciudățenie, a băgat aceste cheltuieli în bugetul egiptean, deși apa ce se va capta nu e destinată decât în foarte mică măsură Egiptului, ci va fertiliza Sudanul.

E locul să vorbim aci mai amănunțit despre interesele supreme ce le are Anglia la lacul Tana. Problema abisiniană e în funcție indeosebi de lacul acesta, după cum s'a văzut mai sus.

Pân'acuma brațul principal al Nilului dedea anual irigațiilor englezești 13.600 milioane metri cubi de apă, din care Sudanului îi revin 1.400 milioane. Disproporția aceasta dintre apele date Egiptului și Sudanului a putut dăinui, de-o parte fiindcă Anglia nu stetea așa de rău în Egipt ca de-o seamă de ani încoace, și de altă parte (urmare a considerăției de adineauri), Anglia a putut să neglijeze Sudanul în folosul Egiptului. De-o vreme încoace însă, ca urmare a clătinării situației sale în Egipt, Anglia e nevoită să dea o atenție din ce în ce mai mare exploatarea Sudanului. Și trebuie prin urmare să facă noi stăvilare pentru sporirea apei captate din Nilul Albastru. Prilejul i s'a ivit acum, fiindcă Abisinia e la strâmtoare. A obținut deci dela Abisinia noi concesii pentru exploatarea apelor Nilului Albastru, și imediat a băgat noile stăvilare în bugetul Egiptului. După ce stăvilarele acestea vor fi făcute, lacul Tana nu va mai da irigațiilor englezești 2.800 milioane de metri cubi de apă ca pân'acuma, ci de trei ori atâta. Egiptul mai are nevoie de 200 milioane metri cubi de apă, prin urmare rămân la dispoziția Sudanului 7 miliarde de m³. Folosul ce-l trage Anglia din conflictul italo-abisinian e deci lesne de înțeles.

Cu japonezii în contra Angliei

Precum s'a văzut, profiturile ce le are Anglia din Abisinia au fost dictate Abisiniei numai de strâmtorările în cari a băgat-o în diferite epoci vecinătatea apăsătoare a coloniilor Angliei.

Diplomată cum nu și-ar fi putut închipui Europa, Abisinia și-a făcut legături și în contra Angliei. Am mai arătat și cu alt prilej strânsele legături ce le are de-o seamă de ani încoace, dar mai ales dela 1931, cu Japonia, căreia i-a dat pe mână o suprafață de 600 de mii hectare pentru cultură

de bumbac, i-a asigurat o parte covârșitoare din importul abisinian, și i-a mai dat pe mână instrucția militară, înzestrarea ar-

matei cu armamente me- iar la stăvilare și la construirea de drumuri a adus ingineri ponezi.

Alte puteri europene amestecate în conflictul italo-abisinian

Ca încheiere a acestei treceri în revistă să mai arătăm că Abisinia a știut să mai cointerezeze și altă lume la bogățiile sale, pentru că să le fie cu atât mai grea situația europenilor cari ar vrea să și împartă țara ei între ei: englezilor și italienilor în rândul întâi. Astfel, în vremea din urmă și-au făcut apariția în Abisinia vreo trei sau patru concesii poloneze. În armata abisiniană au apărut ofițeri belgieni, suedezi și

germani; personalul șef al armatei e norvegian; mele i le-au furnizat belgieni, cehoslavace, manci; și — lucru deosebit de însemnat — s'au concentrat în armata abisiniană capii de triburi africane de toate vecinătățile, ceea ce va da luptei abisiniană caracterul unei lupte contra tuturor europenilor cari stăpânesc prin de miazănoapte-răsăritul Africii.

Țara și poporul Abisiniei

Ca să ne putem mai bine închipui perspectivele războiului ce se pregătește, e bine să cunoaștem mai de aproape și situația dinlăuntru a Abisiniei.

Din cele văzute până aci se desprinde constatarea că Italiei nu-i va fi ușor războiul — chiar dacă Anglia nu s'ar amesteca ci s'ar mărgini numai să închidă Italiei drumurile; — și anume nu-i va fi ușor din pricină că nu prea are pe unde să mai transporte trupe, arme și celelalte trebuitoare.

Din examinarea situației interne a Abisiniei se va vedea că sunt mari greutatea — climatice și strategice — și la fața locului.

Înălțimea Abisiniei

Abisinia e un podiș așezat între valea Nilului superior și între Marea Roșie, cu o înălțime mijlocie de 2500—3000 metri, și cu-o mulțime de spintecături (s'ar putea asemăna cu Elveția și întrucâtva cu Munții noștri Apuseni).

Ca să urci dela poale până sus, trebuie să străbați trei regiuni cu totul deosebite:

1. Regiunea Kolla, până la 1800 metri înălțime, cu climă

caldă și umedă (totdeauna + 20 de grade plus, iar în vara + 35), vara cu ploi grozave și mlaștini enorme și cu boli mice (friguri, ciumă, holeră).

2. Regiunea Voina Dega, de 1800—2500 metri, cu la fel cu cea din sudul Egiptului (în medie între + 15 și + 20).

3. Regiunea Dega, dela m. în sus, cu climă aspră, veri calde și umede, cu friguroase și cu zăpadă pe în tot timpul anului.

Ploile, cari opresc în mod de față începerea luptelor, în lunile Martie și Aprilie, Iulie, August și Septembrie, și apoi din Noemvrie până în Ianuarie să nu ploaie de ploile sunt însoțite de mari și chiar de uragane cu urmări dezastruoase.

Căile de comunicație

Abisinia duce mare lipsă de drumuri, din pricina situației arătate adineauri.

Drum de fier n'are decât în Sudanla Gambela (englezesc) și la Addis-Abeba (capitala țării) și portul Gibuti din Somalia și ceză (în mâni franceze).

La Eritreea și la Somalia

Românii din Ungaria

— Câteva date statistice românești și ungurești asupra Românilor rămași în Ungaria după tratatul dela Trianon. Satele românești din apropierea frontierei noastre dela vest —

— Studiu statistic —

de: Petre Petrinca

2) Parohia materă Ghiula, orașul mic român („Gyula kis román város”). În 1910 avea 1236 credincioși ort. rom., o biserică, o școală confesională, un preot și un învățător. Azi, parohia are preot pe Petru Mândruțiu. Școala confesională ort. rom. e condusă de o învățătoare maghiară, care nu știe românește (soția lui Árpád Roth). În 1933 numărul aproximativ al credincioșilor ort. rom. era de 1240 suflete. O statistică a prefecturii jud. Árad (cit. ant.) ne arată 1400 credincioși ort. rom.

În cele două parohii din Gyula, sunt și astăzi cam 3000 de Români.

În întreg jud. Bichiş, la 1900, statistica maghiară ne arată 6069 Români. În realitate numărul Românilor din

Bichiş era mult mai mare, pentru că la rubrica confesionalilor găsim 7870 ort. și 673 gr. cat. În întreg jud. sunt abia 31 Sârbi de aceeași religie cu Români. Deci numărul Românilor, la 1900, era aproximativ de 8612 suflete. În 1910, statistica maghiară ne arată 6125 Români, dar la confesiuni găsim 8374 ort. și 748 gr. cat. Sârbi sunt în număr de 76 suflete. Deci totalul Românilor era de 9046 suflete. În 1920, statistica maghiară ne arată abia 6029 Români. Deci o pierdere de 96 suflete față de anul 1910. Dar la rubrica confesionalilor găsim din nou un număr mai mare de Români. Deși Ungurii ne arată că populația românească e una dintre cele mai prolifici, Români din jud. Bichiş, timp de 30 de ani, — după sta-

tisticile maghiare — au rămas staționari, fără a înregistra nici un spor firesc. Explicația acestui fenomen o găsim în maghiarizare și în sistemul statisticii maghiare, care a trecut în rubricile ei o mulțime de Români, ca fiind Unguri. În condițiunile cele mai slabe de dezvoltare vitală, elementul românesc din jud. Bichiş, la 1930, trebuia să numere cel puțin 10.000 de suflete. După o statistică a prefecturii Árad (cit. ant.) numărul Românilor din jud. Bichiş se ridică la 8150 suflete. Același lucru îl confirmă și o altă statistică a credincioșilor bisericii ort. rom., întocmită de eparhia ort. rom. de Oradea, care spune: „jud. Bichiş are o populație românească de peste 8000 de suflete și 2 biserici”, etc. (V. act. No. 25/933 al eparhiei ort. rom. de Oradea). Cele două biserici sunt: cea ort. rom. și cea greco-cat. sau unită română. Cu toate acestea statistica maghiară din 1930 ne arată abia 4.383 (1-3%) Români, în întreg jud. Bichiş. Vezi „Révai Nagy Lexicon, Vol. XXI, 1-17 iv. Budapest, 1934 Nag. 139”

Românii din jud. Csongrad (Csongrad). Prin Tratatul dela Trianon, cea mai mare parte din

jud. Csongrad a rămas Ungariei. O singură comună și anume Horgos, a fost anexată Jugoslaviei, cu o populație de 8037 suflete și un teritoriu de 107 km.². Acum o sută de ani, elementul românesc din acest județ era mult mai numeros, iar în zilele noastre se află pe cale de dispariție. Români de odinioară, au fost desnaționalizați, iar ceace le-a mai rămas din naționalitatea lor românească, e doar credința lor străveche, care îi deosebește de Unguri. În număr mai mic, Români din jud. Csongrad sunt răspândiți în comunele următoare:

1) În comuna Csány (plasa Csongrad), la 1900, abia mai este arătat un singur Român, dar la confesiuni mai găsim 5 Români gr. cat. În 1910 mai sunt menționați numai la rubrica confesionalilor și anume 4 ort. și 8 gr. cat. În total 12. Ei au fost compleți maghiarizați.

2) În localitatea Csongrad (central plasei cu același nume), la 1900 mai este arătat un singur Român, iar la confesiuni 8 gr. cat. și 7 ort. Total: 15. În 1910, sunt arătați 2 Români, iar la confesiuni 5 gr. cat. și 33 ort. (între aceștia 7 Sârbi).

Ei au fost compleți maghiarizați. 3) În comuna Tömörny (plasa Csongrad), la 1900, sunt arătați 18 Români, iar la confesiuni un singur gr. cat. În 1910 nu mai este arătat nici un Român. Ei au fost compleți maghiarizați.

În întreaga plasă a Csongradului, la 1900, sunt arătați 20 Români, iar la confesiuni 14 gr. cat. și 2 ort. În 1910, sunt arătați numai 2 Români, iar la confesiuni 14 gr. cat. și 37 ort. Între aceștia 7 Sârbi. Total: 20 Români. Ei au fost compleți maghiarizați.

În plasa Tiszaineni, sunt un număr redus de Români în comunele:

4) În comuna Algyő trebuia să se stabilească gr. cat. la colțul Tisei și al Murăului conform tratatului secret (1916), la 1900 sunt arătați 13 Români, iar la confesiuni 13 gr. cat. și 3 ort. Total: 16 Români. În 1910 mai este arătat un Român. Români din Algyő sunt compleți maghiarizați.

5) În comuna Dorosmánya, la 1900, sunt arătați 6 Români la confesiuni 9 gr. cat. și 3 ort. Total: 15. În 1910, sunt

Cine nu-și plătesc în Ungaria impozitele

S'a văzut din plângerile ce le-am reprodus în coloanele acestea în mai multe rânduri, că impozitele din Ungaria (cele țărănești erau și până acum de patru și de cinci ori cât la noi) s'au sporit de 'ndatăce a venit la putere generalul Gömbös, și că de-atunci se sporesc în fiecare an bugetar.

Și s'a mai văzut din plângerile acestea că fiscalul operează cu toată strășnicia, dar numai la lumea de jos, și mai cu seamă la lumea opoziționistă.

Iată pe ziua de azi un nou document interesant: o statistică a celor cărora nu li se iau restanțele cu toba, a celor cărora li se dau oricâte păsuri voiesc, fiindcă sunt chiaburi și-s oameni sau instituții cu legături politice.

„Uj Magyarşag“, ziarul lui Eckhardt, publică această statistică în numărul său dela 7 Iulie crt., sub titlul: „Marii restanțieri datorează impozite de 31.3 milioane de pengő“ (adeacă aproape un miliard de lei).

Și scrie următoarele:

„Statistica de impozite a ministerului de finanțe raportează despre restanțierii ale căror restanțe sunt de cel puțin cinci mii de pengő (150 de mii de lei — n. tr.). După statistica cea nouă, depe anul 1933, numărul lor a fost la sfârșitul lui 1933 de 2440 inși, reprezentând într'un an (adeacă față de numărul din anul 1932, — n. tr.) o scădere de 195 de inși.

Intre cei mai mari restanțieri sunt 99 de corporații juridice, 251 persoane juridice și 2.090 de particulari. Dintre corporațiile juridice 10 sunt uzine de ale tezaurului și de stat, 29 sunt prefecturi de județ și primării orașenești și comunale, în frunte cu a Budapestei care figurează de cinci ori; mai sunt între acestea 30 de corporații bisericești și alte 30 juridice de altă natură. Intre celelalte personalități de drept comun sunt 10 întreprinderi de comunicație, 19 bănci, 56 întreprinderi industriale, 32 întreprinderi comerciale, 12 întreprinderi de exploatare agricolă și forestieră, și 122 de alte întreprinderi obligate la publicarea bilanțurilor, rezidente aproape toate în Budapesta.

Intre particularii cu mari restanțe sunt 241 de proprietari de pământ a căror moșie nu trece de 500 iugăre cadastrale, 140 proprietari de pământ a căror moșie e de 500—1000 iugăre, și 201 inși cari au peste 1000 de iugăre. Aredașii de moșii cari figurează în statistica aceasta sunt în număr de 15. Dintre proprietarii de casă restanțieri, în număr de 946, cei mai mulți sunt din Budapesta. Fabricanții restanțieri sunt în număr de 22, alți industriași 154, negustorii 177, liberii profesioniști intelectuali impuși cu astfel de impozite mari 83, iar funcționarii 23.

Totalul marilor restanțe a fost

la sfârșitul lui 1932 de 28 milioane de pengő, la care s'au adăos impozite noi 20.6 milioane, și s'au plătit în total 17.3 milioane, adeacă cu 3.3 milioane mai puțin decât a fost impunerea de peste an (din rest deci nimic, — n. tr.) Totalul restanțelor s'a ridicat deci la sfârșitul anului 1933 la 31.3 milioane de pengő (939 milioane de lei, — n. tr.)

Din acest total dela sfârșitul lui 1933, 14.3 milioane pengő a fost datorita contribuabililor din provincie, și 17 milioane pengő a celor din Budapesta.*

Statistica era și mai grăitoare dacă era 'nsoțită de o alta, a contribuabililor cu restanțe sub 5000 de pengő, — adeacă a sărăcimii.

Contribuabilii aceștia însă se execută — cu toba și cu toate celelalte mijloace, — dar nu se publică. Pentruca să se creadă că-s la fel păsuiți ca grofii, ca baronii, ca vlădicii, ca fabricanții, ca băncile și ca restul asupritorilor Ungariei hortiste.

Ce fel de păsuri la fel cu ale grofilor și bancherilor se dau acestor nenorociți din lumea de jos, s'a văzut în răsrepetate rânduri din coloanele ziarului nostru. E de ajuns să reamintim aci un singur caz: al țaranului Roit din Calul Mare (Nagykálló), care de desperare că i s'a vândut la licitație pentru impozite singura avere, o coadă de vacă, și-a omorât cei patru copii și s'a predat apoi jandarmilor. Și-i deajuns să amintim ceea ce am arătat cu alt prilej: că nu se transcrie cartea de vite (pășușul) pe numele cumpărătorului, deci țaranul nu-și poate vinde vita la târg, până când cumpărătorul nu predă trei sferturi din preț agentului dela percepție.

Se desființează gara sudică a Budapestei

„Pesti Hirlap“ din 9 crt ananță că la desbaterile de Luni ale consiliului comunal al capitalei maghiare consilierul Petrovác a arătat că e plan oficial (al direcției MAV-ului) să se desființeze gara sudică a Budapestei, ducându-se linia Cegledului la gara răsăriteană, iar a Hatvanului la cea apuseană.

Incercare de atentat în contra lui Gömbös

Agenția telegrafică antisemită Radio-Oriente dela Roma a trimis la 9 Iulie din Viena știrea următoare:

Comunistul Finkelstein Nathan, denunțat fiind de tovarășii săi, a fost arestat în Gara de Est, în momentul când se urca în tren cu o bombă destinată asasinării primului ministru Gömbös al Un-

Săptămâna internațională

— Restaurarea Habsburgilor în Austria
Manevre germane la granița Cehoslovaciei. — Marea consfătuire dela Sinaia

Cu toate avertismentele ce i s'au dat de către Franța și de către Mica Ințelegere, Austria și-a trecut prin parlament legea făurită prin surprindere prin care se

restituie Habsburgilor averile ce le-au avut în Austria (afară de biblioteci, arhive și muzee) și li se dă voie să se stabilească pe teritoriul Austriei.

Restaurarea Habsburgilor

Legea aceasta desființează legea dela 1919 prin care s'a interzis Habsburgilor să-și mai pună piciorul pe pământul austriac, și 'nseamnă restaurarea monarhiei habsburgice, deocamdată în Austria iar într'un viitor apropiat în Ungaria. (De 'nsemnat declarația ce-a dat-o ziarelor budapestane prim-ministrul unguresc Gömbös: că guvernul maghiar știa de-acum câteva luni despre legea adusă de guvernul austriac, despre care celelalte țări au aflat numai în momentul când a fost anunțată oficial acum 10 zile.)

Vicecancelarul austriac Stahrenberg care a tratat în trecut această chestie cu Italia și Ungaria, a dat o fugă la d. Mussolini, ca să-i obțină consimțământul la restaurarea Habsburgilor. Situația nu mai este însă astăzi cea din trecut, când Italia sprijinea restaurația

austro-ungară, deci emisarul Austriei s'a întors acasă plouat.

S'a zvonit în legătură cu lovitură monarhistă dela Viena că Oto de Habsburg se va însura cu Maria de Italia, fiica regelui Emanuel al III-lea. Știrea a fost imediat desmințită de guvernul italian.

Emisarii trimiși de guvernul austriac în Belgia la moștenitorul prezumtiv Oto de Habsburg au comunicat că s'a făcut înțelegere cu Oto să nu se întoarcă deocamdată în Austria, și să se aducă pentru moment la Viena osemintele tatălui său Carol.

Guvernul austriac a votat Habsburgilor (tuturor dela oaltă — sunt 80 de inși) o listă civilă de un milion și două sute de mii de șilingi pe an, cu titlu de despăgubire pe trecut pentru averile ce li-au fost sechestrate.

„Când se prăbușesc tratatele de pace...“

Presa austriacă n'a desmințit un singur moment că pasul ce s'a făcut e începutul oficial al restaurării Habsburgilor. A căutat numai să facă străinătatea să creadă că restaurarea nu e încă actuală, vr'un an de zile.

Un ziar foarte apropiat de preșidenția consiliului de miniștri austriac, „Neuigkeitsweltblatt“, a publicat în legătură cu restaurația un articol senzațional, în care spune că dacă problema restaurației nu este momentan actuală, totuși ea trebuie pregătită în mod inteligent și precaut. În discuțiunile internaționale se va căuta să se dovedească din ce în ce mai mult că o Austrie habsburgică va

fi un dig puternic împotriva expansiunii național-socialismului german.

Cehoslovacia și Iugoslavia vor trebui să înțeleagă — spune mai departe ziarul citat — că o rezistență împotriva restaurării Habsburgilor nu-și mai are rostul azi, când tratatele de pace se prăbușesc. Promisiunea pe care Franța a dat-o Micii Ințelegeri în 1921 și prin care se obliga să dea Micii Ințelegeri ajutor politic și militar în cazul restaurării Habsburgilor, este în legătură cu încercarea de restaurare de atunci din Ungaria, însă nu mai are nici un rost astăzi.

Temeri de război

Planurile de restaurație ale Austriei au pricinuit o agitație uriașă în lumea întreagă, știut fiind că Mica Ințelegere nu va îngădui cu niciun preț revenirea pe tron a Habsburgilor, care 'nseamnă o restaurație teritorială simbolică și astfel o primejdie permanentă pentru integritatea României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei, și că Franța are înțelegere formală cu Mica Antantă ca s'o sprijinească militărește dacă se pune cazul acestei primejdii.

Agitația e mai cu seamă mare

în Cehoslovacia, deoarece Germania — cu toate că nu-i poate conveni până la sfârșit isprava Austriei — e deocamdată bună bucuroasă de încercăturile ce le pricinuește restaurația habsburgică. Germania face tocmai acum manevre la granița Cehoslovaciei, în prezența lui Hitler și a miniștrilor de război și de interne.

Demersurile d-lui Titulescu la Londra

Călătoria la Londra a d-lui Titulescu, ministrul nostru de externe și președinte al consiliului Micii Ințelegeri și al Ințelegerii Balcanice, a avut în afară de rostul limpezirii situației create de conflictul abisinian, rostul de a face cunoscut că Mica Ințelegere e hotărâtă la supremațiile măsurii în cazul că se va tolera Austriei restaurarea Habsburgilor.

Se pare că s'au făcut avertisări concrete. Presa pariziană și cea sovietică a arătat că Mica Ințelegere va lua imediat măsuri practice, dacă Austria nu-și re-

vine la realitate. Presa budapestană a reprodus știrea cu titlul că Ințelegere va ocupa

Telegramele dela Londra dela Paris și dela Roma arătat că demersurile ministrului nostru de externe au făcut mare impresie guvernului englez. Franța mai trebuia convinsă, și e angajată în chestia aceasta pe Mica Ințelegere, după ce a fost înecatul apropiat tășis de restaurației, azi e alături de Mica Ințelegere, din pricina încercăturilor ce le a făcut în Abisinia și Anglia.

Consfătuirea Sinaia

În momentele actuale are loc la Sinaia o mare consfătuire în legătură cu restaurația habsburgică și cu încercăturile ce sunt azi în Europa. Regentul Paul al slaviei și trimișii guvernului său au venit să se consfătuiască cu S. Regele Carol, cu Titulescu și cu guvernul românesc privitor la situația ce s'a creat în Ințelegeri.

Consfătuirea s'a putut Vineri. Hotărârile sunt așteptate cu interes în Europa.

Străinii în Cehoslovacia

La 15 Iulie crt. intră în vigoare în Cehoslovacia noua lege a străinilor față de parlament în fine anul acesta.

Conform noii legi obligați toți străinii teritoriul republicii să se în decurs de 30 de zile să se autorizeze de liberă circulație. Până când li se va da tranșa chestiunea, străinii vor trebui să-și continue circulația de până aci. Aceia cărora li se va da autorizația de liberă circulație, vor trebui să se prezinte în țară în șase zile, și tot în șase zile să se prezinte la autoritatea de țară ce li se va da, aceia cărora nu li se va da autorizația de liberă circulație până acum. Aceștia vor trebui în a doua zi dela aducerea hotărârii să se prezinte la autoritatea de țară ce li se va da, și să-și stabilească termenul de ședere.

Singuri aceia nu vor trebui să ceară prelungirea autorizației de liberă circulație trecere cari se află în țară dela 28 Oct. 1918, întrerupere, și și-au ținut încetățenirea sa.